

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 12-50 Din

za inozemstvo 25-—

neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L

Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova ul. št. 64. Telef. št. 36.

Podružnice:

Maribor, Barvarska ul. 1.

Tel. št. 22.

Celje, Aleksandrova s.

Račun pri poštn. čekov. zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 12. aprila.

Pogajanja med federalisti in radikalci v Zagrebu

DVA RADIKALSKA ODPOSLANCA V ZAGREBU. — SESTANEK S FEDERALISTIČNIM BLOKOM.

Zagreb, 12. aprila. r. Danes dopoldne sta prispela semkaj odposlanca radikalne stranke dr. Gjuričić in dr. Janjić. V Zagrebu so navzoči tudi odposlanec jugoslovanske muslimanske stranke dr. Džafer Kulenović, Kapetanović in urednik «Pravde» Ajanović ter odposlanec SLS dr. Korošec, urednik Smodej, dr. Brejc in urednik Kremžar.

Zastopniki HRSS so imeli dopoldne z muslimanskimi in slovenskimi odposlanci sejo, na kateri so razpravljali o politični situaciji po vrnitvi Radićevih delegatov iz Beograda in o nadaljevanju pogajanj z radikalci v Zagrebu.

Dr. Gjuričić in dr. Maček sta dopoldne ob pol 12. konferirala s Stjepanom Radićem. Po konferenci je Radić na seji federalističnega bloka poročal o svojih razgovorih z odposlancema radikalne stranke.

Popoldne se je vršil skupni sestanek med zastopniki federalističnega bloka in zastopniki radikalcev. O teh razgovorih je dobil glavni urednik zagrebških «Novosti» nastopno informacijo: «Med predstavniki bloka in delegati radikalne stranke so se vršili razgovori o vseh aktualnih vprašanjih, ki se tičejo sedanje politične situacije, dalje tudi o vprašanju srbsko-hrvatskega spora. Razgovorja so se o vseh težavah, kakor tudi o potih, kako naj se pride do sporazuma. Važno točko je tvorilo vprašanje o notranji ureditvi države. Razporejanje pri razgovorih je bilo na obeh straneh povoljno. Blok je nastopal pri vseh vprašanjih enodušno. Kot začetek sporazuma je označen povratek za izhodno točko, po kateri bi se vsi trije deli našega naroda počutili v državi ravnopravne in bi bili tudi iskreno pripravljeni za sporazum. Nato bi se šlo dalje, in sicer daleč, da bi se dosegel popoln sporazum in edinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev v tej državi s popolnim uresničenjem vseh njihovih težav».

Ko so delegati radikalne stranke odšli s konference, so ostali predstavniki federalističnega bloka še nekaj časa skupaj, da se posvetujejo o konferenci, ki jo bodo imeli z odposlanci radikalne stranke jutri dopoldne ob desetih.

SPAHO NA POTU V ZAGREB.

Sarajevo, 12. aprila. n. Nocoj sta odpotovala z brzovlakom v Zagreb predsednik muslimanske organizacije dr. Spaho in predsednik poslanskega kluba Halil beg Hrasnica, da osebno stopita v stik z zagrebškimi političnimi krogi. V

Radić na umiku?

ODREKA SE REPUBLIKI IN FEDERACIJI. — V BEOGRADU PREVLADUJE SE VEDNO PESIMIZEM. — OŽIVLJENJE GESLA AMPUTACIJA.

Beograd, 12. aprila. g. V političnih krogih se danes živo komentira odhod Pašićevih delegatov v Zagreb. Radikalci zatrjujejo, da ima to potovanje samo informativen značaj. Radikalni delegati nimajo pooblastil za pogajanja, temveč imajo le nalogo dognati konkretne predloge Radića. Ali bodo ti predlogi mogli dati podlago za pogajanja, je danes še popolnoma negotovo. Radikalci trdijo, da vsekakor hočejo, da se do 16. t. m. razčisti položaj. V demokratskih krogih prevladuje mišljenje, da bo mogoče priti do sporazuma le v slučaju, ako bi Radić odstopil od svojega republikanskega in federalističnega stališča. Ta verjetnost pa je zelo majhna, dasi ni popolnoma izključena.

Kakor se govori, je Radić izdelal formulo, ki naj omogoči umik izolacije. Po tej formuli naj se vrše razgovori na sledeči podlagi: Sestavi naj se volilna vlada, v katero vstopijo radikalci, klerikalci, spahovci in nekateri poslanci od Hrvatske zajednice. Ta vlada naj omogoči koalicijsko posameznih plemen. Medtem naj se v Hrvatski obnovi banški sistem. Po novih volitvah naj se sestavi nova vlada, ki bo odgovarjala jakosti vseh treh plemenskih skupin in izdelala predlog za revizijo ustave. Glede tega predloga koncedira Radić, da bi ne tangiral oblike države in tudi ne uvedel formalne federacije. Vse to bi se kasneje moglo revidirati, ako in kakor bi se izkazalo to za potrebno.

Merodajni faktorji, parlamentarci in vlada, igrajo najnevarnejšo igro, ki ne gre le na rovaš javnih namerščenov, marveč predvsem na rovaš države ter na propast državne in narodne misli. Quousque tandem?

Zagrebu se že nahajajo, kakor znano, narodni poslanci Husein Aljanović, Mustafa beg Kapetanović in Kulenović.

RADIKALSKA EMISARJA O SVOJI MISLI.

Zagreb, 12. aprila. n. Urednik «Riječi» se je danes razgovarjal s Pašićevima odposlancema dr. Markom Gjuričićem in dr. Vojo Janjićem, ki sta mu izjavila, da sta prišla v Zagreb, da se razgovarjata z Radićem in da vidita, kaj Radić hoče, kakšni so njegovi pogoji za sporazum. Ko bosta čula, kaj hoče Radić, bosta o tem poročala glavnemu odboru radikalne stranke 14. t. m. Glede stališča radikalne stranke je dr. Gjuričić odgovoril, da sedanji korak radikalne stranke ni nič drugega nego polizkus, ali bo možno sodelovanje z Radićem. Onadva nimata posebnih navodil od radikalne stranke, ker se v Zagrebu ne bo nič odločalo, temveč eventualno dne 14. t. m. na sestanku glavnega odbora radikalne stranke. Dr. Gjuričić je dejal, da ostane v Zagrebu le do petka zvečer, ker mora potem na sejo glavnega odbora.

MINISTRSKI SVET.

Beograd, 12. aprila. r. Nocoj se je vršila seja ministrskega sveta, ki je bila posvečena poročilom, ki so imela priti iz Zagreba o razgovorih poslancev radikalne stranke z Radićem. Ker poročila niso dospela pravočasno, se je svet bavil z resortnimi vprašanji. Razpravljali je tudi o vprašanju hrvatske narodne cerkve. Minister Ljuba Jovanović je objubil, da dovoli hrvatski narodni cerkvi od narodne skupščine zahteva odobrenje in priznanje. O sklepih seje nočejo ministri podati nobenih izjav.

VLADNE IZJAVE O POTOVANJU V ZAGREB.

Beograd, 12. aprila. r. Na današnjem sprejemu novinarjev je minister pravde dr. Marković naznanil, da sta sinoči odpotovala dr. Marko Gjuričić in dr. Vojo Janjić v Zagreb, da se kot zastopnika radikalne stranke razgovarjata z radićevci, da bodo na sestanku radikalnega kluba, ki bo 14. t. m., zbrani skupni podatki o stališču Radića. Dr. Maček in dr. Krnjević sta naglašala potrebo sporazuma, ker pa nista imela instrukcij, nista mogla predlagati ničesar konkretnega in sta prosila, da naj pridejo radikalni pooblaščenca v Zagreb, da nadaljujejo tamkaj razgovore in dobe avtentične izjave in podatke.

Beograd, 12. aprila. g. Politični položaj je neizpremenjen. Zagrebški razgovori se smatrajo za resne. Beogradsko časopisje jako živahno komentira razgovore med radikalci in radićevci. Najekstremnejši je komentar «Preporoda», ki očita radikalcem, da so padli Radiću pred noge in se s tem odkrito postavili na revizionistično stališče. Srbski del naroda ne bo mirno gledal poizkusov, da se država zopet razedini.

«Novi List» smatra, da pomenjajo sedanji razgovori fiasko. Radić je znal zopet odobravati razgovore in izražati nado, da pride do kompromisa, ki bi bil v skladu z državnimi interesi.

«Novosti» karakterizirajo situacijo takole: Geslo Pašića je sporazum, geslo Radića pa sporazum ali revolucija.

Največjo pozornost vzbuja uvodnik lista «Vreme», o katerem menijo, da ga je napisal minister Ljuba Jovanović. «Vreme» pravi, da so sedanji razgovori z Radićem potrebni. Pokazali so, da se ne dajo voditi na takozvani bratski podlagi. Bratstvo, to je edinstvo države, odklanjajo Hrvati in Slovenci. Zato mora srbsko plemo odsele razpravljati s predstavniki hrvatskega in slovenskega plemena brez sentimentalnosti in se ozirati pri tem le na svoje lastne interese. Sicer so zadnji razgovori pokazali dobro voljo z obeh strani, vendar med nami ni več onega razpoloženja, v znaku katerega so srbski vojski prelivali svojo kri na koroških bojnih poljanah. Srbi ostanejo hladni in s tem mora računati tudi Radić.

Ljuba Davidović izjavlja, da v Srbiji pač ne bo nikogar, ki bi odobravil postopanje vlade, ako se doseže sporazum na račun edinstva države.

Zavezniška pogajanja za enočno fronto

NEPRESTANE KONFERENCE. — NOV FRANCOSKI ODPOSLANEC V LONDONU.

Pariz, 12. aprila. l. Belgijski ministriški predsednik Theunis in zunanji minister Jaspard prideta v petek popoldne v Pariz, kjer bosta s francosko vlado konferirala o načrtu nevtralizacije Porenja, o Loucheurjevih akcijah v Angliji in o Jaspardjevih v Italiji. Poincaré bo izpregovoril o vprašanju Porenja v soboto povodom odkritja spomenika padlim v Dunkeque; slavnosti bo prisostvoval tudi Loucheur.

Poincaré svoje poruhrske politike še ni izpremenil. «Eho» prinaša njegovo zadnjo tozadevno izjavo, ki se glasi: «Nečemo redukcije nemških dolgov in tudi Poruhra ne bomo zapustili prej, dokler Nemci do zadnjega vinarja ne plačajo svojih dolgov». V Parizu se nahaja vodja porenskih separatistov dr. Dorton, ki propagira odcepitev Porenja, kjer je baje že vse pripravljeno za revolucijo.

London, 12. aprila. s. Finančni minister iz Clemenceaujevega kabineta, Klotz je prispel semkaj. Njegov prihod

ni ostal tajen. Nekateri angleški listi vprašujejo, ali ne služi njegova misija istim namenom kot nedavno Loucheurjeva.

NOVI NEMŠKI REPARACIJSKI NAČRT. — NEMCIJA PONUJA 26 MILIJARD.

Pariz, 12. aprila. j. Berlinski poročevalec «Journala» poroča, da je dobil na visokem berlinskem mestu informacije o novem reparacijskem načrtu, ki sta ga izdelala nemški finančni minister Hermes in državni tajnik Bergmann in ga koncem preteklega tedna predložila državnemu predsedniku Ebertu. Načrt vsebuje precizne določbe glede dajev v gotovini in blagu kakor tudi o obnovi porušenega francoskega ozemlja. Skupna vsota, ki bi jo Nemčija mogla plačati, je določena na 26 milijard zlatih frankov. Poleg tega se Nemčija obveže, da bo Italiji in Belgiji obljubljene reparacije poravnala tako, kakor zahtevajo njune upravičene zahteve.

Prefep v angleškem parlamentu

STALIŠČE BONAR LAW MAJANO.

Berlin, 12. aprila. s. Včerajšnji poraz angleške vlade na seji spodnje zbornice je pripisati dejstvu, da vodja vladne stranke ni obvestil članov, da je njihova prisotnost potrebna. Baldwin je zato po odklonitvi predloga, ko so prišli v zbornico novi vladni poslanci, predložil resolucijo, naj se odklonjeni predlog znova razmotriva. Predlog je bil sprejet, nakar so se delavci z velikim hrupom dvignili in pričeli peti revolucionarno himno. Seja je bila nato za eno uro preložena. Neki škotski poslanec se je približal ministrskemu sedežu in udaril državnega podtajnika s sveženjem aktov po glavi. Le takojšnji intervenciji vladnih članov in delavcev se je posrečilo preprečiti nadaljnje dejanske spopade. Vsi člani zbornice so polagoma zapustili

dvorano nad splošnim zgrajanjem nad dogodkom, kakršnih pozna angleška parlamentarna zgodovina je malo.

Ko se je seja zopet pričela, je vladala v hiši splošna napetost, vendar pa ni prišlo do novih incidentov. Predsednik je nato sejo odgodil.

V parlamentarnih krogih ne pripisujejo včerajšnjim incidentom posebne važnosti, vendar pa ne prikrivajo, da taki dogodki ne morejo pozicije kabineta utrditi. V splošnem pričakujejo, da bo vlada v kratkem podala potrebno izjavo. Del poslancev je celo mnenja, da je bil odpor proti zahtevam delavske stranke zgolj osebna zadeva Bonar Lawa, medtem ko bi bil Baldwin pripravljen nekoliko popustiti. V tej zvezi označujejo tudi Baldwina za naslednika Bonar Lawa.

Noirani boji na Madžarskem

NARAŠČAJOČ ODPOR PROTI LEGITIMISTOM. — OPOZICIJA V VLADNI STRANKI.

Budimpešta, 12. aprila. j. Na današnji seji narodne skupščine je poslanec Sakacs (stranka malih kmetov) protestiral proti vladni malomarnosti v izvrševanju določb detronizacijskega zakona o Habsburžanih. Grajal je širjenje legitimistične propagande in poudarjal, da smatrajo nekateri celo nadvojvodo Otona za pravega madžarskega kralja. Ugovarjal je tudi dejstvu, da so se državni upravitelji in člani vlade udeležili zadušnice za pokojnim Karlom. Zagotavljal je končno inozemstvo, da more biti mirno, ker je madžarsko ljudstvo vsekozi nasprotno legitimizmu.

Ministrski predsednik grof Bethlen je odgovoril, da v spominskem slavlju za pokojnim bivšim kraljem ne vidi nikdo političnega akta, tudi politične nasprotne legitimizmu.

Glavni odbor demokratske stranke

Beograd, 12. aprila. s. Danes dopoldne se je prvič po volitvah sestel demokratski poslanski klub k seji: Navzočih je bilo 41 poslanecov s 54 mandati. Odsotnih je bilo 6 poslancev. Sejo je otvoril v stari skupščinski dvorani Ljuba Davidović, ki je pozdravil poslance in izjavil, da med radikalci in demokrati še ni bilo pogajanj, pač pa se radikalci pogajajo z drugimi. Prihodnja seja bo v soboto dopoldne ob 10., ko bodo navzoči v Beogradu vsi poslanci. Po vpisu poslancev in klubovo knjigo je bil določen dnevni red prihodnje seje: Nepravilnosti pri volitvah in kandidature za verifikacijski odbor.

USPEH LJUBLJANSKE PEVKE V BEOGRADU.

Beograd, 12. aprila. g. Slovenska operna pevka ga. Thierry-Kavčnikova je danes v Beogradu prvič nastopila, in sicer v operi «Carmen» ter dosegla velik uspeh. Zato jo je gledališka uprava naprosila, naj gostuje še v nekaterih drugih ulogah. V soboto nastopi ga. Thierry Kavčnikova v operi «Mignon».

OTVORITEV MILANSKEGA VELESEJMA.

Milan, 12. aprila. j. Kralj Viktor Emanuel je danes slovesno otvoril milanski velesejem.

Rusko-nemška vojaška konvencija

Pariz, 12. aprila. l. Agence Havas je včeraj vnovič objavilo vest, da se nahaja v Moskvi general Mackensen, ki se pogaja s sovjetski za sklep vojaške konvencije z Rusijo. Pogodba bo sklenjena v obliki medsebojne vojaške pomoči ne glede na to, ali je bila ena izmed obeh držav napadena ali pa je sama napadla. Baje je bil načrt te pogodbe dogovorjen že v Genovi.

ZADNJA SEJA DRŽAVNEGA ODBORA.

Beograd, 12. aprila. r. Danes popoldne ob 16. uri se je vršila pod predsedstvom dr. Lukiniča seja državnega odbora, na kateri je dr. Lukinić izjavil, da je v zmišlu člana 88. volilnega zakona naloga državnega odbora, da na današnji seji sestavi spis vseh izvoljenih narodnih poslancev na podlagi poročila, ki je bilo objavljeno v «Službenih Novinah». Državni odbor je ugotovil, da je spis pravilno sestavljen, nato pa je sklenil, da se zapisnik poslancev predloži skupščini z vsemi volilnimi akti, ki jih je prejeli državni odbor. Državni odbor pripominja v svojem sprejemnem pismu skupščini, da rezultati volitev v okrožju zvečansko-raškem niso bili objavljeni v «Službenih Novinah», včed česar niso bili sprejeti v zapisnik poslanci tega okrožja. Nato je bila seja končana.

Uradništvo v obupu

Ljubljana, 12. aprila.

V dvorani Ljudskega doma se je vršila nocoj širša seja skupnega akcijskega odbora državnih uslužbencev in železničarjev. Sejo pa je obiskalo toliko nameščenec, da se je pretvorila v velik shod in da je bila dvorana nabito polna. Referirali so gg. Držaj, Sovre, Makuc, Zoraga in Korošec, v debato pa so posegli Bekš, Benedičič, Bole, Legat in drugi. Tenor vseh izjavljanj je bil: beda, neznosna beda. Draginja je narasla do katastrofe, z njo beda javnega nameščenca, ki je navalu dragine izročeno brez možnosti obrambe, do obupa. Življenje je postalo v sedanjih razmerah naravnost nemogoče, kriza je prispela do vrhunca.

Uslužbenci vseh kategorij in strank so bili soglasni v nazoru, da je treba poseči po skrajnih sredstvih, da se prepreči njih pogin, ki bi bil obenem ruin za državo samo. Ako se vlada in parlament ne odzoveva v najkrajšem času obupnim klicem, bo sledil kot prvi in obenem zadnji opomin kratek manifestacijski štrajk. Ako tudi ta ne bo zalegel, pridejo na vrsto druga sredstva, za katera morajo nameščenici že vnaprej odkloniti vsako odgovornost.

Sklenjeno je bilo, da se potom letakov obveste o akciji nameščenici in železničarji po vsej državi. Ostre besede so padle pri tem zlasti na Centralni savez, ki igra kaj klavno vlogo. Tudi društvo strojevodij se vsled nesporazuma drži doslej ob strani, kar pa bo gotovo kmalu urejeno.

Zavedajo se resnosti položaja so nastopali vsi referenti stvarno in dostojno. Le gg. Držaj in Benedičič se nista mogla premagati in sta hotela iz bede kovati svoj politični kapital, kar pa so zborovalci odločno odklonili in pokazali neomajno voljo, ohraniti v boju za svoje upravičene življenjske zahteve enotno stanovsko fronto.

Zločin nad slovenskim zadružništvom v Juljski Krajini — izvršeno dejstvo?

Pod tem naslovom prinaša »Slovenec« za »Goriško Stražo« vest, ki je posneta po italijanskem uradnem listu, da je izplačala Italija jugoslovanski vladi 16 milijonov lir, da se razdele med zavode ki so bili pri zamenjavi avstro-ogorskih kron oškodovanici. Ta denar je jugoslovanska vlada izročila Jadranski banki ter je ravnatelj Kamenarovič podružnici v Trstu že prinesel 12 milijonov lir. Ljudske zadruge od cele vsote ne dobe niti ene lire.

»Slovenec« pristavlja, da je ta vest tako grozna, da je ni mogoče verjeti, in nadaljuje: »Kako bi mogli lastni bratje težko izkušnanemu ljudstvu, ki za svoje opustošeno imetje ne dobi nikake vojne odškodnine, ki ga davki in dajatve gulijo do kosti, ki mu pred očmi propadajo nekdanje evropejske obrti, s katerimi se je preživljalo in se sedaj obupno bori za golo življenje — kako bi mogli lastni bratje temu ljudstvu zadati smrtni udarec? Ali si je Trst zato toliko časa prisvajal voditeljstvo v narodnem boju, da sedaj goriško in istrsko ljudstvo izdaja in prodaja za nekaj milijonov lir? Tega ne moremo verjeti, kakor ne moremo verjeti, da bi jugoslovanska vlada, pa naj bo že taka ali taka, na tak način grešila proti neodrešenemu delu lastnega ljudstva. Že prihodnji dnevi morajo prinesiti razjasnitev v tem usodnem vprašanju. Tisti, ki so poklicani v tej stvari govoriti, naj pridejo z jasno besedo na dan.«

K tej »Slovenčevi« vesti pristavljamo, da je, kakor izvem, dejansko že prejela »Jadranska banka« v Trstu od italijanske vlade na račun naše vlade 12 milijonov lir. Kakor se nam poroča, se je to posrečilo z zlorabo nekaterih visoko stoječih oseb, ki bi bile predvsem poklicane varovati interese slovenskega zadružništva v Primorju. Stvar bo brezdvomno odmevala v parlamentu; kajti če se posrečijo te nakane, je velik del primorskih zadrug obsojen na smrt. Obenem se nam poroča, da je nacionalizacija tržaške Jadranske banke v prilog Italijanom zagotovljena.

K dogodkom v Slovenski Bistrici

Tajnosti slovenjebistriške sobotne noči prihajajo polagoma na dan in vedno bolj postaja jasno, da so bili duševni očetje izgrediv in napadov na našo nacionalistično mladino v prvi vrsti res klerikalci, ki so jih krepko podpirali nemški tujci. Vedeli so prav dobro za ustanovni občni zbor »Orjuna« v Slov. Bistrici in se nanj tudi dobro pripravili, vendar pa se jim je njihov načrt vsled krepkega in discipliniranega nastopa nacionalistov po nesrečilu.

V naslednjem priobčujemo še dva dopisa očividcev, ki potrjujeta naše prvotno domnovanje:

V noči od 7. na 8. t. m. sem se pešal s polnočnim vlakom iz Maribora v Ljubljano. Na Pragerskem je vstopilo nekaj Orjunašev. Bili so popolnoma mirni. Na postaji Slov. Bistrica prihrum v voz šest ali sedem razgrajčev, ki so se drli »Kaj nam pa morejo«. »Auf biks Orjuna«, »Orjuncunci« in podobno. Vedli so se prav divjaško in se hvalili, kako so v Slov.

Bistrici napadli Orjunaše. Oboroženi so bili z debelimi gorjanci, dva sta celo kazala samokrese, iz žepov pa so jim moleli kuhinjski noži. Značilno je, da je imel eden teh »patrijotov« okoli 10 avstrijskih vojnih znakov na klobuku (Isosonfront, Gott vernichte England, Deutschland über alles itd.). Radi žensk in otrok Orjunaši niso reagirali na izzivanje. Ko pa je eden razgrajčev odprl sosednji kupe ter zavpil »Auf biks Orjuna«, se mu je zasvetil pod nos samokres, nakar so se »junaki« umaknili in izstopili, ker se je medtem vlak ustavil na Poljčanah. Za slovo je še eden razgrajčev ubil svetiljko v vozu z gorjaco. Ko so odhajali, so grozili: »Le počakajte, Orjunci, boste že videli!« In res, ko se je začel vlak pomikati naprej, so divjaki otvorili ogenj. V vlakcu je nastala prava panika. Krogle so udarjale v vagon, ženske in otroci so se med vikom in jokom poskrili pod klopi. Orjunaši so odgovarjali s strelji iz vlaka in prepodili napadalce. Napadalec so bili iz Poljčan in jih ne bo težko izslediti, ker so jih službovalci železničarji videli, ko so izstopili iz vlaka. Na vsak način jih mora oblast strogo kaznovati, kajti koliko nedolžnih žrtv bi lahko bilo, ako bi slučajno kaka krogla predrta plinov rezervoar ter bi se plin vžgal in eksplodiral. Ravno tako bi bil lahko kdo zadet skozi okno.

Iz Poljčan smo prejeli sledeči dopis, ki dokazuje, da so se klerikalci pridno pripravljali za napad na Orjunaše. V soboto ob pol 7. zvečer se je na treh velikih vozovih pripeljalo 40—50 fantov iz Makol v Poljčane. Imeli so raztrgane in ponošene obleke, oboroženi so bili z bikovkami, gorjanci, po večini so imeli dolge nože, nekateri pa telezjake. Na vprašanje, kam gredo, so odgovarjali: »V Slov. Bistrico razbit shod Orjuna. Ker se bomo počisto stekli, smo si oblekli najslabšo obleko. Od poljčanskega Izobraževalnega društva jih pride tudi dva voza. Zdaj se zbirajo v društvu.« In vprašanje, kdo jih je spravil skupaj, so rekli: »Nas je naš makolski kaplan, tu pa jih poljčanski. Pa tudi 400 Pohorcev pride nocoj v Slov. Bistrico.« Okoli 7. zvečer je zdajvala v galopu na petih vozovih mimo kolodvora v Poljčanah okoli 80 razgrajčev broječa klerikalna četa proti Slov. Bistrici.

Politične beležke

Demokrati in radikali. Beograjska »Demokratija« priobčuje uvodnik o metodah radikalne stranke, ki po volitvah ni podala ostavke, kar bi po parlamentarnih običajih morala storiti, ker je na volitvah pretrpela poraz. Radikalci se na vse to niso ozirali, temveč lepo dalje vladajo in jim niti na misel ne pride, da bi odstopili in dali na ta način kroni možnost stopiti v direktni stik s politiki in tako rešiti krizo. »Demokratija« pravi: »Zato demokratska stranka ne more voditi z radikalci nobenih resnih razgovorov o rešitvi krize vse dotlej, dokler g. Pašić ne izroči kroni ostavke svoje vlade. Šele z mandatarjem, ki dobi od krone mandat za sestavo nove vlade, bi se lahko vršili razgovori, v katerih bi se naša stranka angažirala kot celota. Do tedaj so vse kombinacije o koaliciji med radikalci in demokrati samo prazni razgovori, ki ne morejo dovesti do nobenega pozitivnega cilja.« — Z druge strani se poroča, da prihajajo iz notranjosti Srbije številne resolucije demokratskih organizacij, ki vse nastopajo proti vsaki koaliciji z radikalci. Splošna je zahteva, da demokrati sami prevzamejo vlado kot edina resnično nacionalna in državotvorna stranka.

Tudi brez revizije ustave sporazum? O položaju, ki nastaja po započeti pogajanjih, piše blokaški »Jutarnji List«, da se za enkrat ne more reči drugo, ko da vstopi faktna medsebojna naklonjenost za likvidacijo spora. Vlada misli, da reprezentantji HRSS konfederacije ne spravljajo v problem. HRSS naj radikalskima odposlancema Djuričiču in Janjiču navede minimum svojih zahtev, da se ugotovi situacija, ki jo je treba ustvariti. O reviziji ustave se ne posredno ne bi razpravljalo, temveč bi se delo nadaljevalo na osnovi vidovdanske ustave, dokler se njeno izvajanje ne bi protivilo principom, ugotovljenim v sporazumu. Cim bi ustava postala inkompaktibilna in bi prišla v kolizijo s točkami sporazuma, bi se razpustila narodna skupščina in izvedle bi se revizionistične volitve. — Ako je vse to tako, potem je videti, da bi Radić, Korošec in Spaho zlezli na ministrske stolčke tudi brez avtonomije in brez republike. Vsekako zanimiva situacija!

Kaj bi pokazal radikalsko-radikalni pakt, Beograjski razgovori niso dovedli dalje, kakor do »medsebojnega informiranja«; rezultati niso pokazali niti ene čvrste točke za izhod iz sedanje krize. In vendar so zadovoljni oboji, radičevci in radikali. Temu nepojasnjenemu zadovoljstvu se demokrati ne moremo priključiti, pravi »Riječ«. Evo, zakaj ne: Demokrati bi bili zadovoljni šele takrat, ko bi radikali in radičevci končno prevzeli polno vladno in parlamentarno odgovornost za svoja početja. Radičevci bi na vladi poskušali izvajati svoje destruktivne tendence, ali pa bi polagoma popuščali točke svojega programa, ki so

nespojive s čunjenico te države. V prvem slučaju bi se divji zakon z radikalno hitro prekucnil, v drugem pa bi narod hitro uvidel, kako so ga radičevci vlekli za nos. Vsekakor bi tak pakt dovedel do razčiščenja situacije in razjasnil bi pravilnost tez in programa demokratske stranke, ki je vedno trdila, da federalisti varajo narod in so zato nesposobni za vodstvo te države, ker delujejo proti njej. To bi torej bila zelo poučna izkušnja, ki bi morda bila malo draga, zato pa tem uspešnejša.

Interesantno reminiscenco o Radiću je v praški »Narodni Politiki« objavil dr. Leo Borsky, bivši češkoslovaški poslanik v Rimu. Dr. Borsky se je z Radićem spoznal leta 1909, na potu v Rusijo. Kar v početku razgovora se je moral zgrazati nad Radićevimi političnimi nazori. V Petrogradu se je dr. Borsky sestal z njim v klubu javnih delavcev, kjer je Radić predaval o aneksiji Bosne. Ni samo zagovarjal Dunaja, temveč celo poudarjal, da se mora Srbija spojiti z jugoslovansko državo v okviru Avstrije. Nastal je hud prepri; posebno ostro je Radića zavrnil grof Bobrinski. Radića so nato aretirali, nakar jo je naglo pobrisal iz Rusije. Odtlej do danes je Radić ostal isti: fanatik in trdoглаv interpret nemogočih kombinacij.

Po svetu

Sorodnost fašizma in komunizma. »Manchester Guardian« posveča v eni svojih zadnjih števil daljši uvodnik protifederalnemu nastopanju italijanske fašistovske stranke. List naglašja, da obstoja velika sličnost med boljševskim pokretom v Rusiji in fašistovskim pokretom v Italiji. Oba voditelja pokreta sta prevzela nase odgovornost za »reševanje« države, nista pa nikoli odkrito zahtevala, da se prebivalstvo izjavi, jeli zahtevalo z njihovim »reševanjem«.

Medzavezniška komisija in bolgarska avijatika. Bolgarska vlada je naročila 10 velikih aeroplanov za svoje civilno avijatiko in sicer 3 v Angliji in 7 v Nemčiji. Medzavezniška komisija, ki pazi, da se Bolgarija v smislu določil neullske pogodbe ne oborožuje, je odobrila nabavo teh aeroplanov, ki morajo biti urejeni samo za potniški in poštni promet.

Izgon francoskih novinarjev iz Berlina. Iz Berlina poročajo, da je tamnošne policijsko ravnanje izgnalo iz mesta dopisnika francoskega lista »ECHO de Paris«. Enaka usoda bo baje doletela tudi ostale dopisnike francoskih listov, ki bivajo v Berlinu.

Prosveta

Ljubljanska drama.

Petek, 13.: »Idijot«. D.
Sobota, 14.: »Hedda Gabler«. Gostuje Marija Vera. B.
Nedelja, 15.: ob 10.30: »Sirota Anka«, Izv.
Nedelja, 15.: ob 15.: »Ugrabljeni Sabinek«. Izv. Ob 20.: »Hedda Gabler«. Gostuje Marija Vera. Izv.
Ponedeljek, 16.: »Hedda Gabler«. Gostuje Marija Vera. C.

Ljubljanska opera.

Petek, 13.: »Plesni večer«. Izv.
Sobota, 14.: »Janko in Metka«. C.
Nedelja, 15.: »Gorenjski slavček«. Izv.

Plesni večer v opernem gledališču v Ljubljani. V petek dne 18. aprila bo v operi plesni večer baletnega osebja Narodnega gledališča v Ljubljani. Prireditelj je zamislil in naštel baletni mojster g. Poggiolesi. Spored obsega vsa dela. V prvem nastopijo solistke gospodične Kofka, Svobodova in Vavpotičeva ter g. Poggiolesi, v drugem poleg navedenih tudi gđ. Chladkova. V obeh delih sodelujejo ostale baletne pesalke. Glasbene točke prvega (skladbe Dvořaka, Griega, Liszta, Chopina, Mendelssohna) izvaja na klavirju g. prof. Ruč, glasbo drugega dela (skladbe Webera, Delibesa, Dvořaka, Bochnička), operni orkester pod vodstvom kapelnika g. Neffata. Poleg karakternih plesov in mimičnih prizorov je na sporedu tudi godna idila, avtorska scena in pantomina. Predstava se vrši za izven po navadnih opernih cenah.

Mestno gledališče v Celju. V soboto dne 14. aprila se uprizorita igri »Don Pietro Caruso« ter »Eden izmed poštenih« z gostovanjem gosp. Kralja, člana ljubljanske drame. Predstave v abonmanu.

Predavanje o »Hasanaginici« v društvu »Soča« v Ljubljani. V soboto dne 14. aprila predava v salonu »pri Levu« gospod profesor Josip Bačić o »Hasanaginici«, dramatizirani narodni baladi, ki se ravno predstavlja v tuk. dramskem gledališču. Brezdvomno bo strokovnjak razlaga zanimala posebno dramo obiskujoče občinstvo, ki je na to predavanje posebno opozorjeno. Začetek ob pol devetih zvečer. Vstop prost.

»Sirota Anka«, spevoigra in nastop malih Slovencev se ponovi v nedeljo dne 15. aprila ob pol 11. uri dopoldne v ljubljanskem dramskem gledališču. Cene dramske. Vstopnice od četrtke dalje pri dnevnih gledališki blagajni (operno gledališče).

Ljubljanski »Gledališki list« št. 26 prinaša članka: »Iz memoir Sare Bernhardt« — M. Ogrizović o »Hasanaginici« — »Razno« in kot umetniško prilogo sliko ge. Šaričeva.

Sport

Lahkoatletična sekcija S. K. Lirije, moški odsek, ima redne treninge za tek, skoke in met krogle vsak dan popoldne od 17. ure ter vsako soboto od 16. ure naprej tudi za met diska in kopja. V slučaju kake tekme odpade trening dotičnega dne. — Načelnik.

Olimpijski dan v Ljubljani. V nedeljo 15. t. m. se vršita v Ljubljani dve tekmi v korist olimpijskega fonda JNS. Primorje igra na svojem igrišču na Dunajski cesti ob 15. uri proti kombiniranemu moštvu Hermes-Slovan. Ob 17. uri pa igra Lirija na svojem prostoru proti kombiniranemu moštvu Jadran-LASK. Obe tekmi obetata zanimiv sport in dajeta obenem priložnost za pregled vsega boljšega igralskega materiala v Ljubljani.

Motoklub »Slovenija« v Ljubljani. Minulo nedeljo nameravani izlet Kranj-Tržič se vrši to nedeljo 15. t. m. Zbirališče Vegova ulica, odhod točno ob pol dveh popoldne. Motociklisti z društvenimi prapori. — Odbor.

Avstrija: Italija. Kakor smo že omenili, se vrši v nedeljo na Dunaju nogometna tekma med reprezentancama Avstrije in Italije. Ves sportni svet pričakuje z izredno napetostjo izid te tekme, ki jo moramo smatrati kot enega največjih sportnih dogodkov sedanjega časa. Italijansko nacionalno moštvo od leta 1920 ni doživelo nobenega poraza. Enajst tekem je absolviralo, ne da bi ga mogel kak nasprotnik premagati. Ali bodo mogli Avstrijci prekiniti zmagovalno pot Italijanov? Avstrijski zvezni kapetan je prvotno nominalni za to tekmo nastopno moštvo: Ostricsek, Regnadt, Blum, Kurz, Brandstetter, Nietsch, Wondrak, Swatosch, Kuthan, Röscher, Wessely. Z ozirom na to, da je Röscherju umrlo oče, se je napadalna vrsta nekoliko izpremenila in se glasi od desne na levo: Wondrak, Richter (Rapid, namesto Röscherja), Kuthan, Swatosch, Wessely. — Italijansko moštvo pa je sestavljeno nastopno: Trivelini, Calligaris, de Vecchi, Aliberti, Burlando, Garbieri, Miglavana, Baloncieri, Moscardini, Cenenini, Bergamino.

Wiener Sportklub je včeraj v četrtki igral prijateljsko tekmo z drugorazrednim klubom Bewegung XX in zmagal s 4 : 1 (4 : 1). Ako se pomisli, da so štirje golji padli iz enajstmetrov, ne smemo zmage Sportkluba previsoko ceniti.

Objave

Cvetlični dan »Prosvete«-CT. v Ljubljani. Sestanek sodelujočih danes, petek, ob 6. uri v Čitalnici Jnad. Jadrana. Nanj vabimo poleg že javljenih vse one dijake in dijakinje, ki hočejo z nami sodelovati pri ljudski prosveti. — Odbor.

Klub j. n. a. iz Italije. Danes ob 20. uri se vrši debatni večer v klubovih prostorih. Tema: Položaj v Istri. Udeležba obvezna. — Odbor.

Predavanje v kina »Matica« v Ljubljani. V nedeljo dne 15. t. m. ob 10. uri dopoldne se vrši v kinu Matica predavanje o Veliki Rumuniji. Predava priv. doc. dr. Valter Bohinec. Vstopnina 2 dinarja.

Društvo vpokojenih učiteljev nas prosi, da objavimo: Legitimacije za polovnično vožnjo po državnih železnih za člane društva vpokojenih učiteljev leže že 14 dni pripravljene pri finančnem ravnatelstvu v Ljubljani. Ker prošilci niso navedli svojega stanovanja, se jim knjižnice ne more doposlati. Interesirani člani se opozarjajo, da takoj pridejo po legitimacije v finančno ravnateljstvo, kjer dobe poleg knjižnice tudi ček, da plačajo društvu vpokojenih učiteljev vsoto in stroške, ker je ono založilo denar, da so legitimacije došle iz Zagreba. Po legitimacije naj pridejo: gg. Skvarča, Vadrnjak, Stare, Čermak, Škrobil 2, Kosem, Logar, Malič, Kolar, Gostrin, Berzin 2, Bogataj 6, Rihteržič, Supančič 2, Sremčević, Sušnik 2, Lončar 2, Kušar, Plevčak, Kadunc, Židan, Perko 2, Zupančič 2, Justin, Milavec, Štibenek, Dolinar, Bratina, Arh, Čutul, dr. Travner, Malič in Rakovec.

Dramatični odsek Sokola Moste vabi k zaključni sezonski prireditvi, ki se vrši v nedeljo 15. t. m. ob 8. zvečer v društveni dvorani. Na sporedu so tri izbrane enodejanske. Igrajo samo najboljšje moči, tako da se obeta posestnikom prijeten večer. Zdravo!

Sokolski naraščaj iz Trbovelj v Celju. Dne 14. aprila priredi sokolski naraščaj iz Trbovelj otroško predstavo »V kraljestvu palčkov« igra v treh dejanjih v korist »Sokolskega doma« v Trboveljah. Kako nam je ta zgradba potrebna si lahko vsak misli. Tu je bilo nemško gnezdo, in še danandajni se švabčari, če se le da. V državi naši tuji rod naj gost nam bo; a ne gospod. Naj se dvigne kmalu radi tega v tem potrebnem kraju zgradba kjer se bo shajala naša mladina, a mi, ki vemo in se zavedamo da moramo čuvati vse, kar je naše. Zato pozivljamo vse rojake, naj prihite s svojimi malčki k tej lepi prireditvi, naj nikdo ne zamudi te prilike, naj vsakdo pokaže koliko mu leži na srcu kultura in prosveta. Nasvidenje torej v soboto v »Narodnem domu« v Celju.

Sokolsko gledališče v Radovljici uprizori v nedeljo, dne 15. t. m. ob 15. uri zabavno Knoblauchovo komedijo »Paun«. Polbog-Paun, ki je personificirana naravna sila, vzbudi v hipokultur-

ni ljudski hropenje po pravem življenju, po ljubezni. Olokoba resničnost je prepletena z zabavnimi prizori, tako, da pridejo na svoj račun vsi gledalci, oni, ki imajo radi resne stvari, kakor oni, ki ljubijo smeh in zabavo.

O. Z. javnih nameščenecv in vpokojencev v Ljubljani. Ker občinski lokalni več na razpolago, bo najna seja širšega odbora v petek, 13. t. m. ob 20. uri v salonu restavracije »Mrak« na Rimski cesti. Na dnevnem redu so važna poročila predsedstva.

Drugi redni občni zbor Slovenskega obrtnega društva v Mariboru se vrši v nedeljo 15. t. m. ob 8. dopoldne v mali dvorani Narodnega doma s sledečim dnevnim redom: 1.) Poročilo predsednika; 2.) Poročilo tajnika; 3.) Poročilo blagajnika; 4.) Poročilo pregledovalcev računov; 5.) Volitev odbora; 6.) Sključnost. — Ako občni zbor v določeni uri ni sklepčen, se vrši isti eno uro pozneje ne glede na število navzočih članov. — Za odbor: predsednik: Fran Novak l. r.; tajnik: Franjo Kenda l. r.

Dijaki-clani Ferijalnega Saveza v Mariboru prireditjo v petek, 13. t. m. zvečer ob 19. v narodnem gledališču v Mariboru akademijo z orkestralnimi, pevske in dramskimi nastopi. Kot zadnja točka se vprizori burka enodejanka »Umor v Ogljarski ulici«. V soboto in nedeljo nato se vršita ob lepem vremenu nabiralna dneva. Čisti dobiček od prireditve je namenjen ustanovitvi prenočišča in menze za potujoče dijake v počitnicah. Prosimo občinstvo, da dobrohotno podpira to kulturno in za mladino zelo koristno društvo in da se polnoštevilno udeleži obeh prireditev.

Litiška planinska podružnica poleti prihodnjo nedeljo na Sv. Goro. Povratek na Zagorje, kjer se ob 17. uri udeležimo Adamičevega koncerta. Prijatelji lepe narave in lepega petja, dobrodošli!

Kino »Matica« v Ljubljani predvaja od 14. — 17. t. m. krasno dramo »Hani-ce pot v nebesa«, v 5 dejanjih uprizorjeno po motivih Gerhard Hauptmanna. V glavni vlogi svetovnoznana Margareta Schlegel. Režiserju, znanemu Urbanu Gadu, se je posrečilo ustvariti bajno scenarierjo ter podati sanje male Haniče v naravnost pravilni krasoti. Cenjeno občinstvo in vsa šolska ravnateljstva in vodstva opozarjamo na ta film, ki je za mladino zelo primeren. — Vodstvo.

Ruska predstava v Ljubljani. V soboto 14. t. m. se vrši v dvorani hotela »Tivoli« ruska umetniška gledališka predstava. Vprizorila se bo enodejanka veseloigra »Radi prijateljstva«, enodejanska komedija »Lačni Don Juan« in ukrajinska veseloigra v 1 dejanju »Bivaljščina. Začetek ob 20.30. Gosti dobrodošli.

Razpis nagrade. Iz moje gostilne v Lukavcih mi je bilo pred mesecem dni ukradeno: ponikljana nova črna prsna vprega za dva konja s 4 vajeti in še posebej nove vajeti za 1 konja. Kdor izsledit tatu, dobi 200 Din nagrade. Podrobnosti pri orožniški postaji Sv. Križ pri Ljutomeru. Marko Makovec, gostilničar v Lukavcih pri Mariboru.

Izgubila se je v Ljubljani denarnica s približno 5000 K denarja od Frančiškanskega mosta do Šišenske cerkve. Pošten najditelj naj najdeni znesek odda na policijsko ravnateljstvo.

Kdo je odnesel klobuk? Dotični dobro znani gospod, ki je vzel v sredo 11. t. m. zvečer okoli 12. ure v kavarni »Zvezda« v Ljubljani zelen klobuk znamke »Borsalino« se poziva da vrne klobuk pri blagajni omenjene kavarne, ker bi se v nasprotnem slučaju proti njemu postopalo sodnijskim putem.

Klerikalni železničarski shod v Mariboru

Maribor, 12. aprila.

Nocoj so priredili klerikalci železničarski shod v Gambrinovi dvorani. Radi sigurnosti pa so mobilizirali tudi ostale svoje pristaje (bili so navzoči n. pr. tudi pazniki iz kaznilnice, poštarji itd.) tudi iz okolice. Ker pa je prišlo še precej železničarjev, tudi mnogo socialistov, je postala dvorana premajhna, tako da se je vršil shod na vrtu v temi, ker tam ni funkcionirala elektrika. Največ je govoril znani Žebot, ki je ubral radi sigurnosti dobro taktiko: začel je z napadom na Orjuna (Žebot si je baje nadel kot življenjsko nalogo uničenje Orjuna) in tudi v ves ostali govor je spretno spletal mastne psovke o razbojniških temnih elementih Orjuna, kar je šlo in rdečim internacionalcem silno neprijetno. Socialistov si ni upal napadati, opletal je le po Kristianih in Kopaču in železničarji so zopet brez razlike ploskali. Ko pa je Žebot riharil med bežo in pomanjkanjem kruha, so mu leteli od vseh strani iz temnih kotov medklici: »Za sebe si že skrbel. Vsi ste enaki. Korošec nam je požrl protokol sporazuma itd. Silni ugovori so padali med celim govorom. Ko pa je postajalo že nevarno, je Žebot zopet lopnil po Orjuni in nebo se je nad njim vnovič razjasnilo.

Govoril je tudi še klerikalni železničar iz Ljubljane. Shod pa je vsekakor pokazal, kar smo že enkrat konstatirali, da so mariborski socialistični voditelji tudi med železničarji izgubili svojo bivšo dominirajočo vodilno moč in pozicijo. Ofenzivno sploh socialistični voditelji ne nastopajo več. Sedaj zopet trosijo svojo energijo za majniško parado, idejno delo pa popolnoma zanemarijajo. In tako žanjejo med njihovimi bivšimi fanatičnimi pristaji uspehe celo klerikalni voditelji à la Žebot.

Domače vesti

*** Našim naročnikom in čitateljem.** Včeraj jutraj se je takoj v početku tiska pokvaril rotacijski stroj, na katerem se tiska »Jutro«. Ker v noči defekta ni bilo mogoče takoj popraviti, se »Jutro« ni moglo natisniti pravčasno, da bi ga lahko razposlali že s prvimi jutranjimi vlaki. Večina naročnikov in odjemalcev je dobila zato »Jutro« v roke šele z drugo pošto, oziroma v Ljubljani šele tekom dopoldneva. Prosimo vse blagohotnega oprostjenja. — Kakor neljuba nam je ta zakasnitev, moramo vendar ugotoviti, da nam je baš ona vnovič pokazala, kako važen faktor tvori »Jutro« v našem javnem življenju. Cel dopoldne in še popoldne so neprestano pelj telefoni v našem uredništvu in v upravnishvu; iz vseh krajev Slovenije so se pritoževali, da niso prejeli »Jutra« in so hoteli vedeti za vzrok in kdaj pride. V upravnishvu pa se je iz istega vzroka zgledilo osebno več sto ljubljanskih naročnikov.

*** Prisega predsednikov upravnih sodišč.** Včeraj dopoldne so bili v ministrstvu pravde zapriseženi predsedniki upravnih sodišč v Beogradu, Zagrebu, Celju, Sarajevu, Dubrovniku in Skopju. Po prisegi je dal minister dr. Marković instrukcije za končne priprave in otvoritev upravnih sodišč.

*** Obisk odličnih českoslovaških gostov v Ljubljani in Mariboru.** Ljubljanska in mariborska českoslovaško-jugoslovaška liga sta dobili ob osrednje lige v Pragi obvestilo, da namerava prirediti podružnica jugoslovaško-českoslovaške lige v Bratislavi poučen izlet v Slovenijo, zlasti v Ljubljano in Maribor, da spoznajo njene člani naša mesta in stopijo v prijateljski stik z našo javnostjo in obenem uporabijo to prilžnost za utrjevanje českoslovaško-jugoslovaškega in timnega prijateljstva. Obiska se po dosegljivih dispozicijah udeležijo okrog 15 oseb med njimi najbrž bratislavski veliki župan dr. Bella, župan mesta Bratislave dr. Okanik, predsednik bratislavske trgovske zbornice Kornel Stodola, dr. Ivanka in dr. Temu odličnemu českoslovaškemu odposlanstvu se bo najbrže pridružil v Ljubljani na povratku tudi skupina dijakov bratislavske trgovske akademije. Mariborska liga je uvedla primerne priprave za sprejem gostov in stopila v stik z mariborskim kulturnim društvi. »Slovaška čitalnica« bo priredila v to svrhu do Binkoštih na čast gostov v Narodnem domu slovaški večer.

*** Seton Watson v Zagrebu.** Včeraj zvečer je prispel v Zagreb znani veliki prijatelj našega naroda, angleški publicist Seton Watson (Scotus Viator) in se nastanil pri svojem prijatelju kiparju Ivanu Meštroviču.

*** Sprejemi pri dr. Ninčiču.** Zunanji minister dr. Ninčič je sprejel včeraj dopoldne českoslovaškega, grškega in angleškega poslanika in papeškega nuncija.

*** Znak in diploma »Jadranske straže«.** V Splitu se je to dni sestala jury za presojo doslih načrtov za znak in diplomu »Jadranske straže«. Došlo je pet načrtov od domačih umetnikov. Soglasno je bil sprejet načrt znanega umetnika prof. Rade Tomaseca, in sicer za diplomu in za znak. Diploma vsebuje odlično izvedeno alegorijo nacionalne naloge »Jugoslovaške straže«. Uprava bo dala takoj izgovoriti diplome za člane - dobrotnike in ustanovnike ter znak, katerega dobe vsi člani »Jugoslovaške straže«. Pri tej priliki naj omenimo, da se je prošlo nedeljo vršil v Sarajevu »Dan Jadranske straže«, ki je imel veliki moralni in materialni uspeh. Centrala »Jadranske straže« je iz Splita poslala pozdrav z aeroplanom, ki je na mesto spuščal patrijiotične letake.

*** Izključeni frankovci.** Glasilo frankovcev »Pravaš« poroča v svoji včerajšnji številki, da je zagrebški mestni pravaški klub razpravljal o rovarstvu dr. Košutića, dr. Safarja in dr. Mintasa, ki so se poskušali polastiti imen naročnikov bivšega strankinca lista »Hrvatska Misao«, da bi izdali potem svoj tednik. Na seji je bilo sklenjeno, da se imenovani trije »veliki« ne smatrajo kot pristaši pravaške stranke.

*** Amnestija.** Onim osebom, ki so bile obsojene zaradi raznih kaznivih dejanj, storjenih v zvezi z narodnimi pokreti leta 1918. in 1919. in ki so jim bile kazni na izgrubo svobode odpuščene z ukazom z dne 8. junija 1922. št. 30.211, točkami 8., 10., 11. in 12. in s prejšnjimi podobnimi ukazi, je kralj odpustil vse kvarne pravne posledice onih kazenskih obsodb, po katerih jim je za glavno kazen že podeljena pomilostitev.

*** Smrtina kosa.** V Mariboru je umrl Alojz Eigel, odgovorni urednik »Marburger Zeitung«. Pogreb bo v petek ob 17. uri la mrtvašnice v Studencih na tamonje pokopališče. N. v. m. p.

*** Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list« pokrajinske uprave za Slovenijo objavlja v številki 35.: zakon o začasnih regulacijah plačil ministrov na razpoložanju.

*** Izprememba v državni službi.** Okrajni glavar Miroslav Sima-Gall, dodeljen v službovanje okrajnemu glavarstvu v Novem mestu, je trajno upokojen.

*** Komisija za pravosodni državni izpit v Ljubljani.** Pokrajinska uprava za Slovenijo je imenovala za predsednika omenjene komisije dvornega svetnika in

upravitelja oddelka ministrstva pravde v Ljubljani dr. Milana Škerija, za prvega podpredsednika univerzitetnega profesorja dr. Metoda Dolenc, za drugega podpredsednika pa odvetnika dr. Franca Tekavčiča v Ljubljani.

*** Nova telefonska centrala.** Na Vranekem se odpravi danes telefonska centrala za krajevni in medkrajevni promet.

*** Občni zbor trgovskega gremija v Ljubljani** se je vršil sinoči v veliki dvorani »Mestnega doma«. Obiskan je bil prav dobro in je potekel v lepi harmoniji. Otvoril in vodil ga je načelnik g. Stupica, ki je podal tudi splošno poročilo o delu gremija in razmerah med ljubljanskim trgovstvom. Gremialni tajnik Svetlin je podal poročilo poslovno poročilo o prošlem letu, nakar je tajnik zveze trgovskih gremijev g. Mohorič apeliral na solidarnost v vseh stanovskih zadevah. Po kratkem nagovoru g. Jelačina je načelnik g. Stupica zaključil občni zbor.

*** Akademijo s plesom priredi** Jugoslovaško-českoslovaška liga v Ljubljani v proslovo 13. aprila 1918. leta, ko so si zastopniki Čehov in Jugoslovonov v Pragi prisegli: »Skupaj smo trpeli, skupaj se borimo, skupaj zmazgamo. Vaš boj je naš boj. Vaša zmaga naša zmaga. Zvestoba in skupni veliki cilji nas vežejo za vso bodočnost.« To prisego »zvestobo za zvestobo« proslavi Jugoslovaško-českoslovaška liga v Ljubljani v soboto dne 14. aprila v kazinski dvorani z akademijo, pri kateri sodelujejo gđ. Sfiligoeva, g. Betetto in vaučil prof. dr. Burian. Nato se vrši ples. Dobrodošel je vsak Slovan!

*** Prebivanje tujcev v Jugoslaviji.** Prejeli smo: Po naredbi ministrstva za notranje zadeve, odločene za državno zaščito, smejo dopotujoči inozemci prebivati samo toliko časa v naši kraljevini, kolikor jim je to označeno od našega inozemskega zastopstva v potnem listu. V svrhu točne evidence je treba ob prijavi došlih in odjavi odpotujočih inozemcev, če prebivanje traja čez 24 ur s predpisanimi zglasilnicami, predložiti tudi potni list, da se v istem prijavi, oziroma odjavi potrdi po oddelku za izlajo in vidiranje potnih listov. V važnih slučajih sme policijska direkcija, oziroma politična oblast dovoljenje našega zastopstva še za toliko časa podaljšati, kakor je isto prvotno veljalo. Za vsako radaenje bivanje v naši državi (to je preko dva meseca), se mora zaprositi dovojenje ministrstva za notranje zadeve, odločene za državno zaščito. Tozadevna prošnja je podvržena kolkovini 3 Din. Dovoljenje prebivanja v naši državi mora biti vpisano v potnem listu. Kršitev te naredbe se bo kaznovala z globo do 1000 Din, oziroma z zaporom do 14 dni.

*** Na naslov ravnateljstva Južne železnice.** Ko se bo sestavljala spomladi nov vozni red, naj se vendar blagovolji zopet vpeljati na progi Rakek-Ljubljana uklenjeni osebni vlak, ki bi dohajal v Ljubljano okoli 19. ure kakor nekdanj. Zdej vozi proti Ljubljani zadnji dopoldanski vlak okoli 11. ure, nato pa celih 12 ur noben osebni vlak več. To je vendar malo predloga pavza. Prebivalstvo ob tej progi, osobito še Ljubljanci, ki so imeli čez dan opravka po Notranjski, so lahko do večera že doma, zakar bodo jako hvaležni.

*** Včerajšnje »Jutro«** je došlo v Maribor zaradi defekta v tiskarni šele s popoldanskim vlakom. Po mestu je bilo zato silno povpraševanje po listu, ker je bilo nekaj izvodov vendar še pred defektom stroja natisnjenih in odposlanih poštanim naročnikom že z jutranjim vlakom. Zato je bilo »Jutro« dopoldne že tu, tudi po nekaterih gostilnah. Številni gostje so ga zahtevali opoldan tudi v kolodvorski restavraciji, kjer pa so v svoje nemalo začudenje zvedeli, da g. Stieker v tej restavraciji najvažnejše obmeje ne postaje sploh ni naročen na slovenske dnevnike, tudi na »Jutro« ne. Res vzgled na obmeje reprezentanca za tuje.

*** Verženje s tobačnimi izdelki.** Iz krogov trafikantov v Mariboru nam poročajo: Odkar so se v Sloveniji ukinile egiptovske, mladenci, dame in meris cigarete, je začelo zopet evstvi verženje z omenjenimi specialitetami. Vtihtaplajo se namreč iz Zagreba in prodajajo potem za drag denar Promet s sedanjim tobačnim materialom v Sloveniji pa se od dne do dne manjša, kar občutijo zlasti trafikanti. V interesu uprave državnih monopolov mora biti, da se tobačne specialitete razpečavajo po vsej kraljevini, torej tudi v Sloveniji. Res čudno je, da morajo kadilci v naših krajih plačevati specialne cigarete po kavarnah in gostilnah po verzijskih cenah, dočim se dobe v Zagrebu po rezijskih. Pritožbe kadilcev zaradi slabega moravskega tobača se vedno bolj množijo, ker kvaliteta ne odgovarja ceni in je tudi zdravniško neprimerno. Monopolna uprava naj izda tobačne izdelke in sicer: cigarete v zavojih po 100 komadov, specialne cigarete v zavojih po 10 do 25 komadov, specialne smodke pa v zavojih po 5, 10 in 20 komadov. Na vsak način pa naj se tudi za Slovenijo nakažejo boljše specialitete, da se s tem prepreči verženje.

*** Zagrebški mesarji v pasivni resistenci.** Kakor poročajo zagrebški listi, so tamkajšnji mesarji stopili v pasivno resistenco in neboje več prodajati goveje mesa, dokler jim aprovizacijski odbor ne dovoli, da primerno podraže goveje meso. Zadnji dni na zagrebškem trgu ni bilo dobiti govedine. Predvčerajšnjim je šef aprovizacijskega odbora novabil k sebi mesarje ter jih svaril naj

ne nadaljujejo pasivno resistenco, ker bi se sicer morala proti njim uporabiti sredstva, ki so oblasti na razpolago. O višanju cene govejega mesa pa zaenkrat ne more biti govora. Da se odmore pomanjkanju govejega mesa na zagrebškem trgu, je mestna mesnica otvorila v raznih delih mesta svoje filijale, kjer se je včeraj pričelo s prodajo govedine. Meso prve vrste se prodaja po 80 kron (za 4 krone ceneje kakor so za Zagreb določene cene), meso druge vrste pa po 76 kron.

*** Črne kože v Banatu.** V banatskem selu Plodica se je ugotovilo v zadnjih dneh 28 slučajev črnih koz. Nekoliko otrok je že pomrlo. Epidemija se širi, ker prebivalstvo ne vpoštevja preventivnih odredb. Zdravstveni odsek v Novem Sadu je sklenil, da se izvede energično akcijo glede pobijanja epidemije.

*** Grozna nesreča na železniški progi.** Na železniški progi v bližini Novega Sada so bili nedavno zaposleni trije delavci s popravljanjem pragov. Pri delu niso zapazili, da prihaja vlak. Ko so se zavabili, je bilo že prepozno. Enega je vlak popolnoma razmehal, drugemu je odrezal obe nogi, le tretji se je rešil na ta način, da se je bliskovito vrgel na tla, tako da je šel vlak preko njega, ne da bi se mu bilo kaj pripetilo.

*** Strela ubila človeka.** V gornjem Medjimurju so imeli te dni hudo nevihto. Vlija se je ploha in padala je toča med silnim grmenjem kakor sredi poletja. Okoli štirih popoldne je udarila strela v hišo Gombareka v Nedeljsku skozi dimnik v sobo, v kateri se je nahajal od rojstva nemi Gombarek, ki je ostal na mestu mrtve; dva njegova otroka pa sta dobila živčni napad, katerega boista prebolela.

*** Sumljiv oboeseneec.** V Gačniku pri Mariboru so našli v torek kočarja Alojzija Škerbinka oboeseneega. Bila je odrejena takoj sodna komisija, a tudi ta ni mogla ugotoviti drugega, kakor da se je zgodilo obošenje pod sumljivimi znaki. Obošenje je namreč visel s klobukom na glavi precej visoko nad tlemi. V bližini pa ni bilo nobenega predmeta, na katerega bi naj bil stopil, če bi se bil sam obesil. Tudi nobene nove poškodbe, iz katere bi se dalo sklepati na nasilno smrt, ni bilo na oboeseneu opaziti. V toku je natančna preiskava.

*** Policijske vesti iz Celja.** O priliki velikega požara v postlopu veletrgovca Ivana Ravniharja v Celju so pri rešilni akciji znosili rešene predmete v sosedne hiše. To priliko je hotel izrabiti Slavko Povše, pekovski pomočnik pri g. Vošnjaku, in si je skušal prilastiti nekatere predmete. Bil je dne 10. aprila aretiran. — Dne 9. aprila je prišla celjska policija Marijo Polz, false Herman, rojeno in pristojno v Gradecu, ker je pokradla perilo in obleko na škodo javne bolnice in neke prijateljce v Zagrebu, kjer se je nahajala zaradi venerične bolezni. Istega dne je bila aretirana Marija Klenovšek iz Dola pri Sv. Kristofu zaradi suma tatvine v celjski javni bolnici na škodo neke sobolnice.

*** Bogoskrunstvo.** Orožništvo v Kamnol pri Mariboru je prijavilo, da je pred par dnevi nekdo ustrelil iz lovske puške v razpelo na cesti iz Maribora proti Kamnol. Podoben slučaj se je pripetil na Koroški cesti. Krivca zasledujejo.

*** Dvakrat kaznovan.** Pavel Plovčnik je bil dne 11. aprila pri okrožnem sodišču v Mariboru obsojen na tri mesece težke poostrene ječe, ker je ukradel Michaela Vernika, Leopolda Plevnika in Vincenca Rožu razne stvari. Plovčnik je bil takoj izpuščen iz zapore, ker je bil že dne 3. januarja 1923 v Gradecu obsojen zaradi tega delikta na tri mesece težke ječe, kazen je pa tudi že prestal. Sodišče v Gradecu mu je tudi prisodilo izgon iz Nemške Avstrije.

*** Vlom na Teznu.** V noči od 10. na 11. aprila je bilo vlomljeno pri posestniku Mandiju na Teznu pri Mariboru. Vlomilci so odprli s ponarejenimi ključji kuhinjska vrata in premetali vse stanovanje, odnesli par novih čevljev, zlatih poročnih prstanov, 5 kg povojenega mesa, 4 moške žepne ure in 12 gramofonskih plošč, vsega skupaj v vrednosti 12 tisoč kron.

*** Velika tatvina v Dobovi.** V Dobovi pri Brežicah so v noči od 10. do 11. aprila neznani zlikovci vlomili v trgovino Franca Pergerja ter pokradli raznega manufakturnega blaga v vrednosti 80.000 kron, deset celih črnih box-kož, vrednih 10.000 kron, 20 kg podplatov, deset parov čevljev in nekaj drugega blaga. Vlomilci so odnesli blago skozi okno prodajalne.

*** Nevarna tatica pod ključem.** V sredo okoli sedmih zvečer so zalotili v Ljubljani v hiši g. Filipa Supančiča na Bleiweisovi cesti neko mlado dekle, ki ji je ime Bara. Pred policajem je bežala v klet. Ko se je pa vrnila, je bila aretirana. Ko so jo konfrontirali z neko drugo dekle, jo je ta spoznala kot tatico, ki je tudi pri neki stranki na Kongresnem trgu kradla. Razen tega je izvrševala tudi svoj tatinski posel pri ravnanju dr. Korunu, dr. Krejčiju — vsega skupaj v vrednosti deseto tisoč kron, deloma v gotovini, deloma v dragotinah. Zanimivo je, da so prvotno sumili neko drugo Hrvatice — (Bara je iz Karlova) — ki je na Studencu. Ko so dekle s Kongresnega trga konfrontirali s simulantko s Studenca, je ta rekla: »To nisem jaz, ampak Bara, s katero sem bila skupaj zaprta v Begunjah«. Bara je od januarja do predvčerajšnjem kradla, ne da bi ji prišli na sled. Pri svojem poslu se je potikala po stanovanjih pod pretvezo, da išče kako kuharico, služkinjo, da bi rada pila vodo itd.

Gospodarsivo

BILANČNA SEJA SLOVENSKE BANKE V LJUBLJANI.

Na bilančni seji upravnega sveta Slovenske banke v Ljubljani dne 10. t. m. je predsednik orisal poslovanje in uspeh banke v letu 1922, ki sta navzlic težkim gospodarskim in denarnim krizam, ki vladajo v naši državi, vsled opreznega in smotnega vodstva banke, bila povsem zadovoljiva.

Čisti dobiček za leto 1922 je znašal 2.620.800 kron, ter se bode predlagalo občenemu zboru, da se delničarjem razdeli 8 odst. dividenda, t. j. 32 K za delnico, tako, kakor za leto 1921.

Blagajniški promet je znašal skoraj poldrugo milijardo kron, a splošni promet skoraj deset milijard ter sta narasla napram letu 1921 na več nego dvakratno višino. Zelo razveseljivo je stalno naraščanje hranilnih vlog, ki so narasle od 47.785.000 kron koncem leta 1921 na 79.856.000 kron koncem leta 1922 in ki so znak zaupanja, ki ga občinstvo stavlja v vodstvo zavoda. Enoglasno se je konstatiral krasen razvoj mladega zavoda, ki se je v minulem letu preselil v svojo lastno palačo, Filipov dvorec, v središču in na najprometnejši točki mesta, in ki se je lanskega leta popolnoma nacionaliziral s tem, da so vse one delnice, ki so bile prej v posesti inozemcev, prešle v slovensko posest. Na mesto inozemskih upravnih svetnikov so bili lani izvoljeni sami naši ljudje. Zavodu, ki sloni na trdnih temeljih in ki je stopil v koncern in v interesno zvezo Slavenske banke d. d. v Zagrebu, je uspešen razvoj zagotovljen.

NARAŠČANJE CEN NA NAŠIH ŽIVINSKIH TRŽIŠČIH.

Na naših tržiščih z živino so v zadnjih dveh tednih cene ponovno občutno poskočile. Na Hrvaškem so prošli tedne cene že sicer obetale tendenco naraščanja, toda je niso obdržale. Naraščanju cen pa gotovo niso vzrok valutne nepravilice. Dinar je sicer v zadnjem času nekoliko slabel, a se je zopet popravil.

Istotako porast cen živin od početka 1923. do sedaj ni upravičen v poslabšanju denarne vrednosti. Deviza Zagreb v Curihi je notrila spočetka januarja 5.50 in je tekom istega meseca padla že pod 3.50, a se je v prihodnjih mesecih dvignila in danes notira prilično toliko kakor v početku januarja.

Zanimiva je primerjava cen v početku januarja z zadnjimi cenami na mariborskem in zagrebškem živinskem sejmu. V Mariboru so bile za kg žive teže nastopne cene (v dinarjih):

	10. I. 1923.	10. IV. 1923.
debeli voli	8.25 - 9.-	12.50 - 14.50
poldebli voli	7.25 - 8.-	10.- - 12.-
plemenski voli	6.25 - 7.-	9.- - 9.75
klavne krave	6.- - 7.-	10.- - 11.25
plemen. krave	4.25 - 5.75	7.50 - 9.50
klobasari	2.25 - 4.-	6.50 - 7.25
molzne krave	4.50 - 6.-	7.25 - 9.25
breje krave	4.50 - 6.-	7.25 - 9.25
mlada živina	3.75 - 7.50	8.25 - 12.50
teleta	8.50 - 9.-	— - —

Povprečni porast cen živin tekom tega leta v Mariboru znaša, kakor je razvidno iz teh števil, okoli 60 odst.

V Zagrebu pa so bile za kg žive teže nastopne cene (v dinarjih):

	3. I. 1923.	11. IV. 1923.
voli I.	8.50 - 9.50	11.50 - 15.75
voli II.	7.- - 8.50	10.50 - 12.50
voli III.	4.50 - 5.75	8.50 - 10.-
mlada živina	6.50 - 7.-	8.- - 11.50
krave I.	7.50 - 8.50	11.- - 15.50
krave II.	5.- - 6.50	9.50 - 11.-
teleta I.	12.- - 13.50	15.- - 16.25
teleta II.	12.- - 12.50	13.25 - 14.50
svinje I.	19.50 - 20.50	27.- - 28.50
svinje II.	17.50 - 18.-	24.50 - 25.50
svinje III.	15.50 - 17.-	22.50 - 23.75

Tudi v Zagrebu so narasle cene goveji živini v podobnem razmerju kakor v Mariboru, deloma še v večji meri. Cene svinjam niso držale koraka s cenami goveje živine in so se dvignile v znatno manjši meri.

Ker stanje valute ne opravičuje tega skoka cen, je očividno, da je po močnem izvozu v prešlih mesecih nastopilo rahlo pomanjkanje živine, deloma pa je tudi ponudba manjša, ker bo kmalu dana možnost zelenega krmljenja. To sedanje naraščanje cen živini in mesu, ki ne temelji na valutni podlagi, pomeni torej pravi porast draginje. To je zlasti za uradništvo in delavstvo, ki v svojih plačah vedno zaostaja, nov hud udarec, in če bo šlo v tem tempu naprej, bo morala vlada posredovati z primernimi ukrepi, da se ustavi draginjski val na živinskih tržiščih.

TRŽNA POROČILA.

Novosadska blagovna borza (12. t. m.): baška pšenica poldrug vagon 456, 77 — 78 kg duplikat kasa en vagon 450, ječmen ponudba 320, oves 3 vagoni po 290 — 292.50, koruza promptno 2 vagona po 252.50, sremska 2 in pol vagona po 281.25, koruza baška 4 odst. duplikat kasa en vagon 252.50, kvalitativno garantirana, za april, 5 vagonov po 260, ponudba za maj 262, za maj ali Tisa 5 vagonov po 260, fižol beč 1 vagon 466.25 pšenica »00« 1 vagon 662.50, »2« dva in pol vagona po 632.50, »6« poldrug vagon 512.

Zagrebški žitni trg. (11. t. m.) Postavno baška odnosno volvodinska postaja notirajo: pšenica 460 — 465, koruza žolta 270 — 275, rž 362.5 — 387.5, ječmen za pivovarne 325 — 350, za krmo 300 — 310, oves 290 — 300, fižol

pisani 450 — 500, beč 450 — 500, pšenica moka »0« 675.50 — 712.50, »2« 662.50 — 675.50, »4« 637.50 — 662.50, za krmo 225 — 250, otrobi drobn 170 — 180, doboli 230 — 250. Tendence mirne.

— V trgovinski register so se vpisale firme: Slavenska banka, d. d. podružnica v Celju; Olzej & Rančigaj, trgovina s mehanim blagom v Gornji Radgovi; Tovarna ogledal in brusnega stekla d. d. v Mariboru; Podvalnik & Zerk, trgovina s mehanim blagom v Spodnji Rečici v Savinjski dolini.

— V zadružni register sta se vpisale zadruge: Posojilnica in hranilnica za Apaško kotlino v Apačah, r. z. z. n. z.; Produktivna zadruza za leeno industrijo v Celju, r. z. z. o. z. Izbrislji sta se: »Samopomoč«, gospodarska zadruza javnih nameštencev in upokojenecv v Gornjem gradu in Živnorejaska zadruza za novomeško okolico.

— Pravilnik za trgovinske agencije. V ministrstvu za trgovino in industrijo se proučava gradivo za sestavo pravilnika za naše pooblaščenec trgovinske agencije v inozemstvu. V pravilniku bodo predvidene večja stabilnost trgovinskih agentov in gotove olajšave trgovinsko-političnega značaja.

— Novi mlini v Srbiji. V kratkem pričeta z delom dva velika mlina v Čačku in Kruševcu.

— Družba južne železnice ima glavno skupščino dne 17. maja ob 10. uri na Dunaju v Industriehausu.

— Izguba banke »Bohemia«. »Lidove Noviny« poročajo, da znaša izguba banke »Bohemia« 170 milijonov Kč.

— Francosko-českoslovaška trgovinska pogodba. Pogajanja o českoslovaško-francoski trgovinski pogodbi so se za nekaj časa prekinila. Zato je dosežanja pogodba podaljšana za mesec dni.

— Velika insolvenca v Bratislavi. Firma I. A. Trnka, komisijski posli na debelo, d. d. v Bratislavi je prosila za poravnalno postopanje. Aktiva znašajo 2.681.764, a pasiva 6.965.217 Kč. Tvrdis ponuja poravnavo za 35 odst. Med drugim ima firma tudi podružnico v Beogradu.

— Fuzija dveh dunajskih bank. Z Dunaja poročajo, da se vrše med Depozitno banko in Union-banko pogajanja o fuziji. Predlog za fuzijo izhaja od neke prške banke, ki je v obeh zavodih zastopana.

— Pridobivanje premoga v Avstriji. V februarju se je izkopal v Avstriji 12.873 ton črnega in 211.195 ton rjavega premoga. Proti mesecu januarju pomeni to napredek za 1022 ton črnega premoga in nazadovanje za 20.872 ton rjavega premoga. Splošna produkcija premoga je torej nazadovala za 19.850 ton.

— Bolgarske reparacije. »Neues Wiener Journal« poroča iz diplomatskih virov, da je reparacijska komisija odločila v vprašanju bolgarske odškodnine za Bolgarijo zelo ugodno. Bolgarija bo morala namesto 2900 milijonov zlatih frankov plačati le 500 milijonov. Rok odplačila je podaljšan od 97 na 60 let. V prihodnjih 5 letih mora plačati samo 5 milijonov zlatih frankov. Kot garancije za plačanje carinskih dohodki brez vsake zavezniske kontrole. Pravica zaplembe drugih državnih dohodkov in državnega premoženja Bolgarije, ki so jo doslej imele v smislu mirovne pogodbe zavezniške države, je ukinjena.

Borza dne 13. apr.

Zagreb, devize: Dunaj 0.13725 — 0.13825, Berlin 0.466 — 0.467, Budimpešta 2.15 — 2.20, Milan 485.50 — 487, London 455.50 — 457.50, Newyork ček 97 — 98, Pariz 647.50 — 652.50, Praga 293 — 295, Švica 1785 — 1800, valute: dolar 95.75 — 96.50, češke krone 285 — 288, funti 450, franki 635 — 637.50, lire 475 — 478, marke 0.47, napoleoni 370, elekti: Ljub. kreditna 230, Prastrediona 1020 — 1022.50, Slov. eskomptno 159, Trh. premogokopna 750 — 800.

Beograd, devize: Bukarešt 46.50 — 47, Berlin 0.467 — 0.468, Dunaj 0.13725 — 0.1385, Budimpešta 2.10 — 2.20, Sofija 75 — 76, Praga 293 — 298, Milan 482 — 485, London 455 — 456, Newyork 97.50 — 98, Ženeva 1787 — 1790.

Curih: Berlin 0.0260, Newyork 547.50, London 25.55, Pariz 36.55, Milan 27.25, Praga 16.40, Budimpešta 0.12, Beograd 5.575, Sofija 4.27, Varšava 0.014, Dunaj 0.0077, avstr. žig. krone 0.00775.

Praga: Dunaj 4.675, Berlin 16, Rim 169.25, Budimpešta 75.75, Pariz 226.75, London 158.75, Newyork 34.20, Curih 618.75, Beograd 35.75, avstr. žig. krone 4.59, lire 169.25.

Berlin: Dunaj 29.70, Budimpešta 463, Milan 104.388, Praga 62.732, Pariz 140.248, London 97.879.68, Newyork 21.032.28, Curih 383.538, Beograd 21.496.

Lastni in izdatelj Jozef Korzorič »Jutra«.

Odgovorni urednik Fr. Brozovič.

Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

M. K. v Trbovljah. Po uradnih podatkih je med Jugoslovani analfabetov: v Bosni 88 % v Srbiji 85 %, v Dalmaciji 70 % in v Sloveniji 20 %. Odstotki se nanašajo na celokupno prebivalstvo z otroci vred.

* Čevlji domačih tovarn Peter Kozina & Ko. z znakom »Peko« so najboljši in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo Ljubljana, Breg

M. Zovaco:

„Krvavi kardinal“ Zgodovinski roman

Ko na to vse utihne, se spazli Rascasse nosilno v vežo, preskoči mrtvece, ki tam leže, zbeži na vrt in tam skozi znana zadnja in sedaj nezastržena vrata domov. Pokaže se šele drugi dan zarana in sicer se pada na Kraljevski trg. Kardinal je bil tačas že odšel v Louvre. Rascasse ne izgublja svojega časa, ker dobro ve, da gre sedaj za njegovo glavo in da mora delati četudi lažno, vendar naglo in odločno. Sedaj pobiti h kriminalnemu namestniku, mu poroča po svoje o dogodkih v ulici Courteau in kriminalni namestnik se takoj poda na lice mesta z močnim oddelkom svojih straž. Rascasse sam se pa poda proti Louvru, poizve najprej, da je kardinal še vedno tamkaj, potem se postavi na glavna vrata in ga pričakuje. Pol ure pozneje se pokaže Richelieu v svoji nosilnici, obdan od velike množice dvorjanov. Rascasse krene živahno proti stražam, se muha okrog njih, omahuje, kakor da mu pojemajo moči in mlo vpije: »Hej, tovariši, na pomoč! ... Za boga milega, moči me zapuščajo ... brž požrejte vina ... Oj, za boga, umirajte!« In pada na tla. Stražniki prihitijo k njemu, tudi nekaj plemičev prihitijo, da vidijo, kaj se godi. Ta čas prinesejo kardinalovo nosilnico čez dvorščni most. Richelieu vidi vso skupino, ki se je zbrala okrog ubogega Rascasse. Skloni se iz nosilnice in

vpraša, kaj se je zgodilo in kdo je ranjen, ki ga straže baš odnašajo. Pogleda in ga spozna. »Rascasse!« zamrmra. »Ej, stvar je bila torej resna!« Potem izstopi kardinal iz nosilnice, vstopi za stražniki v stražnico in sicer baš v pravem hipu, kajti ranjeni ali sicer izmučeni Rascasse se je pravkar zavedel in ko zagleda sedaj kardinala, se z očividno težavo in naporom, vendar v dolžnem spoštovanju izteka dvigne s svojega ležišča. »No, torej?« vpraša kardinal. »Oj, monsijor, oj ...« »Trencavel je ujet? In tudi Annais?« »Oj, monsijor, oj ...« »Kje je Saint-Priac? In Corignan?« »Oj, monsijor, oj ...« Richelieu pomolči nekaj časa, in jasno njegovo oko je vprašujoče in raziskujoče uprto v motno oko vohunovo. Potem mirno pravi s čudnim naglasom, ki ga vlovi tudi izvežbano vohunovo uho: »Glej, naš ubogi Rascasse, ki bo kmalu umrl ...« »Monsijor!« hlastno Rascasse in zdi se, da so mu moči zopet povrnile, »monsijor, vse vam povem, kako je bilo ...« Kardinal ukaže, naj prenese vohuna v njegovo nosilnico, sam pa zajaše konja in se odpravi proti Kraljevskemu trgu, v svojo palačo. Med potjo mrzlo ukaže: »Pripravite sedaj. Predvsem, kako, da si takšen?« Rascasse vstrepeta veselja. Baš na to vprašanje je težko čakal. »Oj, monsijor, kdo drugi, ko ta prokleti Trencavel ... Ta dedec je

posebej hudič! ... Sicer pa ni bil sam ... Tudi njegov vadiatelj je prihitel od stoka, baš v pravem času; in se me je lotil ... In bila je tudi ona ...« »Gospodična de Lespars?« »Oj, monsijor ... ne boste mi verjeli ... Tudi ona zna ubijati! ... Celo vadiatelj ni nič proti njej! ... Skoraj da nadkriljuje ona samega Trencavela! ... Ko je planila proti meni s svojim mečem v roki, sem videl smrt ... Več je vredna, ko deset vaših najboljših mečevalcev! ... Moral sem pobegniti, monsijor ... In dostavljam: Dokler bo ona v Parizu, ne bom imel miru, ker bom vedno imel na misli dobrobit vaše eminenence ...« »Tako torej: Ona se je borila!« pravi kardinal mrko. »In še kako, monsijor!« potrdi Rascasse. »Poročaj, in ne izpušči ničesar!« »Evo: Gospod de Saint-Priac je s svojimi vojniki razvalil vhodne duri palače. Corignan in jaz sva tačas prišli v palačo od zadaj, skozi vrtna vrata. Izmisli sem si, da bova napadla od te strani, Saint-Priac z vojniki pa s predaj. V trenutku torej, ko so vojniki vdrl v veliki vestibul palače, ojoj ... ojoj ... oprostite, monsijor, toda boli me ...« »Ali ste zelo ranjeni?« »Ne vem ... mislim, da ne, toda ...« »Nadaljuj!« »Tako. Ko smo torej vdrl v vestibul, smo hoteli po veževju in po stopnicah navzgor ... Razvila se je

strašna bitka ... Bili smo v nekakšnem koridoru. Na desni sem videl odprta vrata. Bila so vrata v klet, in Corignan je pogledal vanjo, saj veste, monsijor, da je požrešen dobrega vina ...« »Požuri se!« »Kakor ukazuje! Hotel sem nekoliko podučiti tega zvestega tovariša, tedaj skočita naenkrat moški in neka ženska proti nama, planeta mimo naju in izgineta v klet. »Oni so!« vikne Corignan. »Kdo je oni?« »I, Trencavel in Annais!« mi odgovori Corignan. »Sem kaj! Na pomoč!« In plane v klet, deloma ker je pogumen, najbrže pa deloma tudi, ker ni mogel več odoleti vinskemu duhu, ki je prihajal iz klete ...« »Požuri se!« »Da, monsijor! Resnica pred vsem! Sedaj zaklenem vrata v klet, prepričan, da sta tako ujeta oba strašna sovražnika vaše eminenence. Pohitim v vestibul in vidim gospoda de Saint-Priaca, ki me po vsej pravici vprašuje, kje je Trencavel. Povedem tedaj tudi njega k vratom v klet, in on stopi vanjo ter njegovi ljudje z njim. Tudi jaz hočem vstopiti kot zadnji, toda naenkrat me od zadaj nekdo napade, zapre klet s ključem in skoči z mečem proti meni. Bil je vadiatelj Montariol ...« »Pa Trencavel? Pa Annais?« klikne kardinal, ki jedva odoleva svoji nestrpnosti. »Vidite, monsijor, Corignan se je bil motil ... Nista bila v kleti. Jedva sem križal svoj meč z Montariolom, se pokaže z desne mojster borenja

Trencavel. Bil sem že ves razirgan, pokrit s krvjo, in čutil sem, da me morajo zapuščajo. Ta hip se pojavi še tretji nasprotnik, namreč ona!« Rascasse umolkne, potem nadaljuje kakor slovesno: »Bil bi se dal ubiti na mestu, za vas, monsijor ... toda bil sem že brez orožja. Moj meč je bil zlomljen ...« In Rascasse potegne ostaneke svoje, ga meča iz nožnice in ga pokaže. In se nasloni v nosilnici na blazino, in — zopet pade v nezavest. Nosilnica je že prispela na Kraljevski trg. Rascasse v svoji onemoglosti pazno gleda kardinala in motri izraz njegovega lica izpod tropalnice. Na tem licu, ki nosi izraz nevihte, skuša čitati kakšno znamenje, ki bi bilo zanj in ki bi mu dovolilo ugibati o svoji usodi. »Gotovo sem dobro govoril,« si misli nesrečnej, »moja laž je bila mojstrska ... Toda kdo ve, kako je učinkovala ... Ej, ubogi Rascasse, zdi se mi, da si se skoraj zadnjikrat zlagal ... Oho, sedaj grabi po svojem rdečem vrhnjem oblačilu, torej se baš odloča ... Kaj neki? Pa ne, da bi me pošiljal v Bastiljo ali pa morda celo na vislice?« »Rascasse!« pravi naenkrat kardinal ... »ti si dober in zvest služabnik. Ni tvoja krivda, da si podlegel premoči ... Evo, vzemi to mošnjo in sledi mi v moj kabinet!« (Dalje prihodnjč.)

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Ruske književne založbe

Navzlic izredno težki situaciji, v kateri se nahaja današnja Rusija, prosvetno življenje ni popolnoma zamrlo. Sovjetska vlada ni le vzpostavila gledališča in baleta, temveč pod njo se je jela zadnje čase intenzivneje gojiti tudi literatura. V koliko je pod sovjetski cenzura slovstva milejša nego v carski Rusiji, ne moremo ugotoviti, ker točno poznamo le Rusijo Romanovih. Po poročilih iz Rusije same pa lahko sklepamo, da se literarno življenje je razvijalo. Ustanovljenih je več književnih založb, od katerih omenjam predvsem založbo »Vsemirnaja literatura«, ki poleg prevodov iz nemščine priobčuje Byrona, mladše Francoze in Italijane ter je izdala antologijo kitajske lirike. V reviji »Zapad«, ki jo izdaja ta založba, priobčuje sovjetski poverjenik za prosveto Lunačarski študijo o sodobnem nemškem pesništvu. Založba »Tvorčestvo« v Moskvi izdaja pod naslovom »Ruska umetnost« četverojezično zbirko o spisih sodobnih ruskih umetnikov. Pridno izdajajo knjige in publikacije tudi založbe »Petrograd«, »Načatki znanja«, »Akvilon« itd. Zanimivo za današnji čas je, da izdaja pesnik Vigodski prevode rimskih pesnikov Catulla, Tibula, Ovida, Propertija itd. Kakor torej vidimo se muze niso ustrašile revolucije. Vlada sama pripravlja izdajo memoarjev bivšega carja Nikolaja II., ki prejko ne bodo imeli literarne cene, zanimali pa bodo evropsko javnost bolj od Puskina, Tolstega, Dostojevskega itd. Carjevi zapiski vsebujejo podrobna poročila o zunanji in notranji politiki o nemško-francoski in rusko-turški vojni ter, kar bo posebno zanimivo nas Jugoslovane, o berlinskem kongresu. Memoari bodo izhajali v ruščini in francoščini in bodo imeli posebne komentarje.

Pisalni stroji itd. 598
Mehanična delavnica
(popravljalnica)
LJUBLJANA
Šelenburgova ulica 6/1.
L. BARAGA.

Modra galica
se dobi po konkurenčni ceni v
cinkarni v Celju
Razen tega proizvaja cinkovo pločevino, strovi in rafinirani cink in cinkov prah. 606
Brazjavni naslov:
CINKARNA CELJE.
Medkrajevni telefon: št. 28.

ZA OTROKE:
obleke, predpasniki, perilo, majice in druga oprema najceneje pri 28/II
A. Šinkovic nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 19.

? Ali ste že poslali na-
ročnino za „Jutro“?

Mali oglasi

stanoje z državnim davkom na laserate vred do 20 basedi Din 5—, vsaka nadležna beseda 80 per voč. — Plača se vedno naprej (lahko tudi v znakah). Na vprašanja odgovarja uprava le, ako je vprašanje priložna znamka za odgovor ter manjše plačilo pristojbine (1 Din).

Službe
Brivski pomočnik in vajenec
se sprejmeta pri Josipu Rakerju, brivskem mojstru v Hrastniku ob Savi. 1263

Družabnik 1264
za trgovino z mešanim blagom, event. tudi z lesom se išče. Ponudbe pod »Ugodnost 416« na podružnico »Jutra«, Celja.

Popoldansko službo
išče državna uradnica. Delo sprejme tudi na dom, ter je zmožna deloma strojeplasti. Nastop takoj. Ponudbe pod »K.« na upravo »Jutra«. 1267

Kontoristinja,
zmožna samostojnega knjigovodstva in korespondence, z znanjem nemškega iz srbohrvaškega jezika, se sprejme s 1. majem t. l. Stanovanje in hrana v hiši. Ponudbe na Šampajnske kleti Franc Čuček & Cie., Ptuj. 1268

Gospodična, 1268a
kot začelnica, večča strojeplasti išče službe v kaki trgovini, najraje v mestu. Sprejme tudi mesto blagajničarke. Ponudbe se prosijo pod »Vestna« postnoležeče Smartno p. L. tija št. 1300.

Prodajalka
s triletno prakso, izvežbana v manufakturi in galanteriji, išče službe, najraje na deželi. Ponudbe pod »Marljivost« na upravo »Jutra«. 1259

Dobro vzgojeno mlado dekle
se sprejme za pospravljanje sob in k otrokom. Naslov v upravi »Jutra«. 1255

Kuharica,
poštena, suzna in zanesljiva se takoj sprejme. Naslov v upravi »Jutra«. 1256

Učenko
v manufakturno trgovino sprejme takoj trdka I. Ugrin, Novo mesto. 1258

Trgovski poslovodja
želi premeniti službo. Reflektira samo na mesto poslovodje v kakšni večji trgovini ali podružnici z mešanim blagom. Dopise pod »Spreten in marljiv« na upravo »Jutra«. 1236

Prodaj
Napredaj 1266
je nova kompletna spalnica iz trilega lesa in žimnicami. Ogled od 1. do 2. ure popoldne. Naslov v upravi »Jutra«.

Proda se pohištvo,
dve kompletne postelji po 750 Din, miza 125 Din, dve postelji po 125 Din in dve omari s predali po 250 Din. Naslov pove uprava »Jutra«. 1261

Napredaj 1273
je lesen paviljon na prostoru ljubljanskega velesejma, blizu glavnega vhoda, na glavni velesejmski ulici. Podrobne informacije daje uprava Narodnega gledališča v Ljubljani.

Banaško moko,
koruzo, pšenico, otrobe, oves, provrsto robu, od 5 kg dalje, razprodaja po najnižji dnevni ceni pravkar otvorena trgovina. Pomofaka trg. agentura M. Bielič, Dunajska cesta 33 pri Balkanu. 1272

Rumene svile, 1270
16 šten 4 10 dg se prodajo. Ogleda se v trgovini V. Lucin, Sv. Petra cesta 22.

Spalna oprava,
bela politirana, masivna, zelo elegantno izdelana, se prola za ceno 25.000 K franco Ljubljana. Ogleda se pri trdki Josip Stofa, mizarstvo, Spodnje Loka, p. Lakovica pri Domžalah. 1269

Kupim
Kupi se 1274
nova ali rabljena oprema sobe za gospoda in usojata klubova garnitura. Ponudbe z navedbo cene in opisom na upravo »Jutra« pod »Soba za gospoda št. 111«.

Lokali
Trgovina 1243
(mešano stroko), dobro vpejano, v centru večjega okrožja Slovenije, se da takoj v najem. Stanovanje tudi takoj na razpolago. Naslov pod »Trgovina« na upravo »Jutra«.

Gostilna,
Proda se jako dobro idoča gostilna. Hiša pred kratkim novo zidana, gospodarsko poslopje v dobrem stanju, poslasta z gozdom 9 oravov. Leži ob jako prometni okrajni cesti St. Juri ob južni žel. Planina. Zraven gostilne jako pripravljeni prostori za trgovino, osobito ker ni v bližini nobene konkurence. Natančneje se poizve pri Alojziju Plaustnerju v St. Jurju ob juž. žel. 1234

Nepremičnine
Velika, močna, zidana enonadstropna hiša v prometnem mestu Slovenije, z dvema lokaloma in tremi stanovanjem je radi družinskih razmer razprosta za 140.000 dinarjev takoj naprodaj. Naslov pove podružnica »Jutra« v Mariboru. 1254

Stanovanja
Meblirano sobo išče intenziv s soprogo brez otrok takoj. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Št. 1271«.

Dopisovanje
Za dame, 1265
ki ljubijo izpremembo. Štirje ključniki iščejo zrna. Dopisi »Puški - pušica nabasana«, postnoležeče Ljubljana II.

Razno
Ponikljanje.
Sprejemajo se v ponikljanje vsakovrstni predmeti, kakor dvokolesa, otroški vozički, ter brušenje vsakovrstnih zdravniških instrumentov in enako. Dela se izvršujejo po najnižjih cenah. Priporočata se Aberšek in drug, Poljska cesta 13, Ljubljana. 1268

BERSON
GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE
ceneje in trajnije so kakor usnena! Najbolje varstvo proti vlagi i mraza!

Fiat (dunajski)
s polnim gum-obročem ter priklopnim vozom
Büssing
in inšpektorja
avto, z železnimi obroči, naprodaj.
Pojasnila daje trdka
Florjančič, Ljubljana.

Oglase za vse časopise v Srbiji 365
sprejema
ALOMA COMPANY
anončna in reklamna družba z o. z.
Ljubljana, Kongresni trg 3.

Nogavice, rokavice!
največja izbira
pri trdki 59/III
A. & E. Skaberné Ljubljana
Mestni trg 10.

Gostilničarji, vinski trgovci, pozor!
VINARIA
družba vinogradnikov
v Ptuj
priporoča svojo veliko zalogo priznane pristnih in prvovrstnih vin, letnikov 1920., 1921. in 1922. iz ljutomerskih, haloških in ormoških gor. 611
Lasten produkt! Cene zmerne!

Prvovrstni laneni firnež
svetlorumen in svetlorjav, zajamčeno čist, v sodih in rokah
terpentinsko olje, Dekalin
in laneno olje 461
nudimo po najnižjih dnevnih cenah
HROVAT & KOMP., LJUBLJANA
Telefon interurb. 301. Brazjavke: HROVATPORT.

Zahvala.
Za vse izraze sočutja ob izgubi naše nepozabne soproge, matere, stare matere, gospe
Josipine Dolenc
izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, posebno pa onim prijateljem, ki so jo celo ob tako neugodnem vremenu spremlili na njeni zadnji poti.
NA VRHNIKI, dne 11. aprila 1923.
610 **Rožbini Dolenc-Ramor.**